

L a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 44. Zettortdeenâ imâ Novembera 1834.

Z a u n a s s i n n a s .

No Wezâ = Saules. Tas darbâ pee tabâ ustaisfchanas muhsu jauka muhru Deewa namma Wezâ = Saule, irr, gohds Deewam! schinnâ isgahjuschá waffarâ gan labbi weizees, un par diwahm neddelahm buhs schi basniza jaw appafsch junta. Lai tas scheligs debbes = Zehwâ jo probjam paschferr to gohdigu ammatneeku un strahdneeku darbus! — tad 1836tâ gaddâ ar leelu preeku schis jauks Deewa nams taps eefwehtihâ.

Rahrlâ Lugau,

Wezâ: un Jaun: Saules mahzitais.

No Wiffes mu ischâs. Pee mums dauds zilwekeem irr affinsfberga (wahz. Ruhr) un plusfas-drudsis (wahz. Flussfieber). — Kartupeli pee mums tik slikti, ka ne sehflu ne dabujam un tee paschi tâ isdihguschî, ka pawaffari pagrabbâ jeb bedrê mehds notift. Tee kartupeli, kas no lastu-ahbolinu sehklas sehti bija, labbi irr isdeswufchees, jo no weenas dohbes sehjuma, dabujam puss puhra kartupelu, stary kurkeem zitti neween sirna un reeksta leelumu bija, bet daschi tik leeli bija, ka tee kartupeli, kas naw no sehklas audsinati. Kas schogadd dauds kartupelu no sehklas sehjis, tam trubkums arri leels ne buhs.

J. P.

No Pehterburgâs. Keiseris winnam preefschâ listus listumus ta, Pehterburgâ ustaisfama, behrnu = spitala 3schâ August deenâ apstiprinajis. Tur behrnus usnem, kas baklâs, massalâs, fahrlakâ (wahz. Scharlach), farkanumâ (wahz. Rôtheln, freew. krasuka), nahtreles, karstâ wahjibâ un garrajā kabsi gull; tur wisseem wezzakeem, kas wahjus un frohpligus (arri schlupstelus un kam walloda aismetahs) behrnus noness rahdischanas labbad turpu, padobmu dohd un brihwâ sahles sneeds. Nolik-

tâs deenâs tur sewischki behrneem glahbschanas-bakkes lîks u. t. j. pr.

No tabâ appafsch Da h n u waldischanas stahwebamas fallas Nihgen, pilsehtas Bergen, raksta scho brihnischkigu notiffkumu: schinni pawaffarâ bes teem stahrkeem, kas ifgaddus schê mehds pahrotees, pehrklus taiffht, perreht un behrnus west, kahds 100 stahrku dsihwoja nepahrohts. Nu pahrneeki behrnus iswedbuschi, bet ahlawi August mehnescha eefahkumâ atstahus pehrklus panahme, pantus dehje, kâ pawaffarâ un perreja. 20tâ un 30tâ August deenâ stahrkeem behrni ischfihlehs un wianni tohs itt tiffuschî kôhpe. Bet nakti no 11ta us 12to Septemberu stahrki us reisi sawus behrnus atstahje un lihds 13tas Septempera deenas wehl ne bija atpakkal nahkuschî. — Peeminnam schê, ko schinni pawaffarâ awisês lassijam, ka Leischdâs zitti stahrki effoht sawus behrnus no pehrkleem ismettuschî, zitti apehduschî. Laikam paredseja saufu waffaru un taschehlad bihstamu barribas trubkumu.

No Neapeles pilsehtas, 19tâ Juli. Waffar-waffarâ atkal redsejam skaitu un staltu Deewa brihnumu. Jau bijam dohmajuschî, Wesuhwis effoht schoreis gluschî aismidsis; jau 4 — 5 deenas kalns bija pawiffam meeru mettis: tad us reisi waffar-waffarâ pulstien 10 warreni sahje darbotees, kâ ilgi wehl ne bija redsehts. Wirreku-pluhdi leeli gahsehs no kalnazekkula leijup, un ugguna-stabs, ko us augschu schahwe, warreja plattaku-angstaku zecniht, kas schogadd' bija rahdijees. — No tabâpaschas pilsehtas raksta 28tâ August deenâ: waffar no Wesuhw = kalna wirreku-pluhds, 1 wersti un 370 affis plats un 10 — 15 pehdas augsts, ar tahdu spehku swehlehs laukâ, ka wisleelakajus afminus sew lihdsi rahwe. Divus zeemus un dauds tuhstfoschi puhra-weetas dahrsu, wihna kalnu un tihrumu wirreki pahrpluhde un wairak ne kâ

300 zilweki wiffu sawu ihpafchibu faudejufchi, knappi ween ko pastara = breefmahm libdfigeem leefina = pluhdeem dsihwi isbehdfe. Echodeen pee mums (Neapeli) lijn libst pelni, Wesuhwa isfweesti.

Eiziliu = semmê, pilsehtâ Palermo, taggad behrns, 3 gaddus wezs, Dschiuseppe Gonsago wahrda, apbrihnejams, jo winsch jau gandrihs 4 pehdas garrumâ isaudfîs. Wiffi winna lohzecki mehreni un smukki un pats lohti stiprs un weikls (praworns) effoht. Tahsweetas dakteri fakka, Dschiuseps, ja wahjiba ween neushahfschoht kahda, kas augunnu kawe, leelafajs milfîs palifschocht, kas pasaulê redsehts. — Wissmasafajs kundsinfch augumâ, kas schobrihd pasaulê atrohnams, gan taggad dsihwo Portland pilsehtâ, Kalenderu = semmê, 26 gaddus wezs, 1 pehdu un 5 tullî garrumâ. Kundfina fungs = pappinfch, ffrohderis (jeb, kâ daschi laudis pehz jauni isdohmatas sweschas mohdes runna: snifferis), tam no weena weeniga fwahrku = peedurkna isfchuë prakfus, bifses, appalu mehteli (karbonari) un stahfigu miz-ziti.

Us Kalenderu = semmi taggad ne ilgi ka aisweddufchi brihnum leelu lappu no mescha-fokka, kas Zeilon = fallâ, Alfias pasaulês dallâ aug. Scho kohku Tali pot dehwe. Ta lappa 11 pehdu garra, 16 pehdu platta un 40 pehdu rinkf mehrijoht. Swarriba un resnams turklaht pehz mehra arri netruhkfî. Appafsch schahs lappas stahwoht fescheem zilwekeem pilnigs pakrehflîs un ar trim libdfîschetrahm tahdahm lappahm tai semmê jummoht papilnam tolauschu dsihwojamu namninu jeb butku.

No Agrames pilsehtas, Wengeru = semmê raksta: schè netahf Wittuin = zeemâ 16tâ deenâ Juli mehneschâ ap pufsdweenas laiku trafka wilku = mahfite fakohde 9 zilwekus. Tulin tikfe jakts us plaisfigu swehru taifita, bet schis aisbehdfe Klek = kalneem pahri us zeemu Musulinfkîpotof, fur 17tâ Juli semneeka Wafilii Musulin dehlinu fakohde. Schis us behrna brehfschanu no mahjas isfchahwehs, sawu paschu dsihwibu ne

taupidams, us wilku = mahfî kâ sibbins, kampe trakku bestiju pee aufim un to spehzigeem naggeem turreja, kamehr winna brahlis peenahje un abbi kohpâ swehru nokahwe. — No teem 10 fakohfseem zilwekeem jau 4 bija ne ilgi pehz notiffufchas nelaimes nomirruschi. —

Wahzfemmê, Moseneim = meestâ schihbs glahbe ugguns grehkâ 5 behrnus weena krittita pahra; bet Qtam behrnam pakkal gabjis wairs leefmahm ne warreja affautees, un zilwekus glahbdams flawejamu nahwi atradde.

Jru = semmê feeweti, isdeweimas deenasti stahwedamu Roskommon pilli, weenâ ridtâ agri fadeggufchu atradde. Wissfkaidraka ismekleschana zaur teefahm isdewe leezibu, feewa effote patte no sewis, eefschigi, degt fakufi, jo kambari nekahdas deggofchas leetas bija atrohnamas un bes pattes feewas, nefas zits nebija degguma aisnems. — Jau zitlaifeem dsirdehts, zilweki schurp = turp effoht paschi no sewis, bes ahrigas leefinu peedurfschanas, fadeggufchi; wifswairak tahdi, kas stiprus dschreemus pahrlleku lohti mihlejuschi.

Wahzfemmê leelais pulks pagadu = praweeschu taggad no nahfokchas seemas runna, ta buhschote neschehligi aufsta un stipra. Bet Tihringôs (arri Wahzfemmê) fungs ar wahrdu Koch eet ar wifseem derreht, rubli prett rubli, ka gluschi lehna, tâsafuzama babbinu = seema buhschoht. Redsefim dsihwojufchi, kam taifniba un kam tee winneti rubli. —

27ta deena August mehnescha schinnî gabbâ Schweizaru = semmê, Sprantschôs un Italiâ ilgi peeminnâ paliks. Italiâ uppes Belkolara, Cerio, Cesia un Tifschino zaur leelu leetu pahri par frasteem pluhde. Zeems Noweredo gluschi pasuddis no pluhdeem aisrauts. Zits zeems, Rampo = doltschino, leeleem afmineem, grantes un smilfchim eekuppinahts; pilsehtinâ Sondrio 26 mahjas aisnestos. Padua = pilsehtâ kruffa wiffus juntuus fakitte un sehweeligis bullu = gaifs apfedse pahrs deenu wiffu aprinki. Sprantschôs, Loahr departementi, pluhdi libdfî 8 milliones prankus wehrte stahdes padarrija.

Etarp Parihes un Londoni taggad gluschi pilniga un nekad nemisfejama duhju=paste eerikteta, tà, ka Londoni pehz 24 stundahm sinn, kahds naudas = tirgus Parihse, un Parihse taipaschà laifà, kahds Londoni bijis. Gramatas, duhjahm apseetas, ar sweschadahm sihmehm un zihpureem rakstias, un ja kahds, kas schinnis no flehpumòs naw usnemts, arri netihschà wihse kahdu nokuffuschu duhju fakertu, tad tonehr nesinnatu, kas tur gramatà eefschà stahw rakstihst. (Skatt. Uv. Nr. 35, fur plattaka sinna par schahdahm duhju=pastehm.)

U. R.

W i n s c h n e g r i b b.

Ansis. Woi dsirdi, Pehter, eefim dserfim weenu schnapschki!

Pehters. Ne!

U. Nu kapehz tad ne?

P. Ne, es ne gribbu!

U. Bet kapehz tad ne gribbi?

P. Tapehz, ka es arweenu divi dserfu!

J. P.

T e e f a s f l u d d i n a s c h a n a s.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis ic. ic. ic., tohp no Spahrenes pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas prassichanas pee ta Spahrenes fainneeka Kalneeku Kristappa buhtu, kas sawas mahjas trubkuma, magasihnes un zittu parradu dehl wairs nespehdanis waldbht, atdewis, un par kurra mantu konkurse nospreesta, scheitan usaiginati, lai libds 1oto Dezember f. g., kas tas weenigais un isflehdsamais termihns buhs, woi paschi, woi zaur weetneekem, fur tahdi peenemmami, pee schihs pagasta teefas peeteizahs, un tad sagaida, fo schi teefa pehz likkumeem spreedihs.

Spahrenes pagasta teefa, 1otà Dtktober 1834. 1
(Z. C.) ††† Treides Jahnis, pagasta wezzafais.
(Nr. 72.) F. M. Strauß, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis ic. ic. ic., tohp no Leelas=Seffawas pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas prassichanas no ta Leelas=Seffawas mescha-

farga un fainneeka Puifu Krischana, — par kurra mantu leclu parradu dehl konkurse nospreesta — ussautti, lai ar sawahm prassichanahm diwju mehneschu starpà, tas irr us 9to Dezember f. g., kas tas weenigais un isflehdsamais termihns irraid, pee schahs pagasta teefas peeteizahs un sagaida fo pehz likkumeem spreedihs.

Leelas=Seffawas pagasta teefa, tanni 1otà Dtktober 1834. 2

(Z. C.) ††† Schihbart Jahnis, pagasta wezzafais.

(Nr. 163.) Heintz, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis ic. ic. ic., tohp no Leelas=Seffawas pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas prassichanas no ta Leelas=Seffawas fainneeka Kammanu Jahna, — par kurra mantu leclu magasihnes= un zittu parradu dehl konkurse nospreesta — ussautti, lai ar sawahm prassichanahm diwju mehneschu starpà pee schihs pagasta teefas peeteizahs, un sagaida fo tad pehz likkumeem spreedihs.

Leelas=Seffawas pagasta teefa, tanni 1otà Dtktober 1834. 2

(Z. C.) ††† Schihbart Jahnis, pagasta wezzafais.

(Nr. 164.) Heintz, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis ic. ic. ic., tohp no Muhru muischas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassichanas pee ta libdschin-nigu Muhru muischas fainneeka Leijas Wlahteru Zurra buhtu, kas nespehziabas labbad patš sawas mahjas atdewis, un par kurra mantu inwentariuma trubkuma, magasihnes un zittu parradu dehl konkurse nospreesta, usaiginati, pee saudeschanas sawas teefas libds 15to Dezember f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiftees, sawu prassichanu un winnas peerahdischanu peenest, un tad to tahlaku spreedumu sagaidiht, ar to pamahzichanu, ka wehlati neweens wairs netaps peenemts.

Muhru muischas pagasta teefa, tanni 2otà Dtktober 1834. 3

(Z. C.) ††† Widdusmuischneef Krischjahn, pagasta wezzafais.

(Nr. 60.) Chr. Jacobsohn, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi no schihs pagasta teefas us deenestu islaiffi zilweki ar un bes gramatahm, kas libds schim schai pagasta teefai naw peerahdijuschi fur tee taggad dshwo, un arri sawas Krohna=nodohschanas preefsch fo 1833schu un 1834tu gaddu naw maksajuschi, tohp

zaur scho sinnu atfaukti — un wiffas waldifchanaſ tohp uſaizinatāſ, lai jelle wiffuſ tahduſ appakſch win-nahm dſhwodamūſ pee Keel=Aluzes peederrigūſ zilwe-kuſ wiſwehlaſi lihdf 28to Nowembera deenu ſcha gabda preekſch ſchihſ pagafſta teeſaſ noſtelle, lai ſchē ſawaſ Krohna = nodohſchanaſ maſſa.

Keel=Aluzes pagafſta teeſā, 19tā Otktober 1834. 3
(Z. E.) ††† Mārate Mikkelis, pagafſta wez-
zakaiſ.

(Nr. 91.) W. Epplee, pagafſta teeſaſ ſfrihweriſ.

Wiffi tee, kam kahdaſ parradu praſſiſchanaſ pee ta Wahrenes ſaimneekā Sudmallu Uhdama buhtu, par kurā mantu konfurſe ſpreekſta, tohp uſaizinati, lai eekſch to ſtarpu no 8 neddelahm pee ſchahſ teeſaſ pee-teizahſ, zittadi neweēnſ wairſ netapſ peenemtſ.

Wahrenes pagafſta teeſa, 2trā Otktober 1834. 2

††† Zelau Uhdam, pagafſta wezzakaiſ.
(Nr. 45.) J. J. Ehrhardt, pagafſta teeſaſ ſfrih-
weriſ.

No Preekuleſ=Uſſihtes pagafſta teeſaſ tohp taſ pee ſcha pagafſta peederrigſ kalleja = puiſiſ Gihrt Ehrneſte, kaſ 1831mā gabdā ſawu meifteru, to ſchejenigu kalleju Rahrl Willmann, ſtaužu krohgā, ſleppen atſtahjiſ

un naw atpakkal nahjiſ — uſfauktſ, lai ziſ drihſ war-redamſ ſcheit atkal rahdahſ —

Zurklaht tohp wiffi un katri, kam kahda praſſiſchana no tahſ maſaſ atſtahtaſ mantāſ ta kalleja = puiſcha Gihrt Ehrneſta buhtu, aizinati, lai lihdf jaumu gabdu 1835, kaſ taſ pirmaiſ, ohtrais un treſchwaſ tehrminſ irr, ſcheit peemeldahſ, jo wehlaſi nekahdaſ praſſiſcha-naſ netapſ wairſ peenemtāſ. I

††† Kiuſe Briſze, pagafſta wezzakaiſ.
J. Wolanſky, pagafſta teeſaſ ſfrihweriſ.

No 29ta uſ 30tu September f. g. to naſti, Bohjes ſaimneekam Annuſchu Kriſtam no peegultkem mella kehwe, 7 lihdf 8 gabduſ wezza, appakſch wehdera tumſchbehra, ſudduſi — un tai weeta tumſchi behra kehwe atraſta. Kam ſchi kehwe peederr, taſ tohp uſ-fauktſ, lai to prett ehdināſchanaſ maſſaſ atlihdfina-ſchanaſ atkal atnemmi. Det kaſ no tahſ tam ſaim-neekam Annuſchu Kriſtam ſudduſchaſ kehweſ kahdu ſinnu warr doht, taſ lai to Bohjes muſiſchā, kur lab-bu pateizibaſ maſku par to dabhuſ, peerahda.

Bohjes pagafſta teeſā, 20tā Otktober 1834. 3

††† Lejes Kinkuſ Kriſt, pagafſta wez-
zakaiſ.
(Nr. 21.) E. Soltner, pagafſta teeſaſ ſfrihweriſ.

Naudaſ, labbibāſ un prezzu tirguſ uſ plazzi. Rihgē tanni 29tā Otktobera 1834.

	Sudraba naudā. Rb. Rp.		Sudraba naudā. Rb. Rp.
3 rubli 62 kap. papihru naudaſ geldeja	I —	I pohdeſ kannepu tappe maſſahtſ ar	— 70
5 — papihru naudaſ	I 37	I — linnu labbakāſ ſurteſ — —	3 —
I jaunſ dahlberiſ	I 32	I — — ſliktakāſ ſurteſ — —	2 80
I puhrſ rudſu tappe maſſahtſ ar	I 40	I — tabaka	I 20
I — kweeſchu	I 80	I — dſeſeſ	— 65
I — meeſchu	I —	I — ſweeſta	2 30
I — meeſchu = putrainmu — — —	I 50	I muzza ſilku, preeſchu muzza — — —	5 —
I — auſu	— 70	I — — wiſkſchmu muzza — — —	5 25
I — kweeſchu = miltu	2 50	I — ſarſanaſ ſahlſ	6 —
I — bihdeletu rudſu = miltu — — —	I 90	I — rupjaſ leddaināſ ſahlſ — — —	5 —
I — rupju rudſu = miltu — — —	I 40	I — rupjaſ baltaſ ſahlſ — — —	4 15
I — ſirnu	I 20	I — ſmalkaſ ſahlſ	3 90
I — linnu = ſehklaſ	3 75	50 graſchi irr warra jeb papihreſ rubliſ un	
I — kannepu = ſehklaſ	I 50	warra nauda ſtahw ar papihreſ naudu weenā	
I — kimmeneu	5 —	maſſā.	

D r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallāſ-gubernementu augſtaſ waldifchanaſ puſſeſ: Hoſpraht von Braunſchweig, grahm. pahlruhtotaiſ.